

Miljödepartementet m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se agnetha.alriksson@regeringskansliet.se

Innehåll

Inledning.....	2
Sammanfattande synpunkter	2
Att SKS slutar att registrera nyckelbiotoper	2
Införandet av en nyckelbiotopsmetodliknande naturmiljöinventering som ska utgöra underlag för skogsägares prioritering av frivilliga avsättningar	3
Synpunkter på utredningen och motiveringar	4
Skogspolitik, sektorsansvar och certifiering	4
Nyckelbiotoper, frivilliga avsättningar och PEFC-systemet	5
Naturmiljöbeskrivningar	6
Nyckelbiotoper, naturmiljöbeskrivningar, kvalitet	7
Rollfördelning inom PEFC-certifieringen	7

Inledning

Avseende certifieringssystemet PEFC finns flera felaktigheter som leder till delvis missvisande konsekvensbeskrivningar av delar av utredningens föreslagna åtgärder. Även kommittédirektivet innehåller flera felaktigheter när det gäller PEFC-systemet.

Svenska PEFC har inte kontaktats i samband med utredningen och det är för oss oklart var man hämtat information om PEFC eftersom den inte stämmer med standarder eller med information på PEFC:s hemsida (där det t.ex. finns särskild information om PEFC:s hantering av nyckelbiotoper).

Det är för oss allvarligt att felaktiga beskrivningar sprids på detta sätt.

Sammanfattande synpunkter

En mer detaljerad synpunktslista bifogas men det mest grundläggande missförståndet är att PEFC:s certifieringssystem (inklusive frivilliga avsättningar) *baseras på* att det finns nyckelbiotoper inventerade av Skogsstyrelsen. Detta är fel. PEFC-systemet ska fungera för alla skogsägare och måste utgå ifrån kunskap om det certifierade fastighetsinnehavet och kan därför inte hängas upp på aktiviteter och inventeringar gjorda av annan part.

- Långt ifrån alla fastigheter har bedömda nyckelbiotoper och långt ifrån alla fastigheter har besökts av SKS - systemet måste därför i grunden stå på egna ben d.v.s. baseras på certifieringsanpassade skogsbruksplaner där de högsta naturvärdena på fastigheten bedömts.
- Nyckelbiotoper och SKS inventering *har* en roll i PEFC-systemet men går in i principen om *prioritering* för avsättning där de högsta naturvärdena på fastigheten ska avsättas. Nyckelbiotoperna får då prioritetsgrad 1.

Förutom direkta fel så saknas en grundläggande förståelse och helhetsbeskrivning av PEFC-certifieringens rollfördelning och uppbyggnad vilket innebär luckor.

För att sammanfatta detta i relation till två av utredningens huvudförslag:

Att SKS slutar att registrera nyckelbiotoper

- Konsekvensen för PEFC blir obetydlig eftersom nyckelbiotoper och Skogsstyrelsens inventering aldrig varit, eller kunnat vara, en förutsättning för tillämpningen av PEFC:s certifiering vare sig vad gäller skogsbruk eller spårbarhet.
- Vår uppfattning är att ett avskaffande kommer att underlätta planeringen för certifierade skogsägare eftersom man får *ett* sammanhållet planeringsunderlag att förhålla sig till.
- Nuvarande ordning med nyckelbiotoper som stridsfråga och där myndigheterna pekat ut certifieringen (som kollektiv och på felaktiga grunder åtminstone avseende PEFC) som ensamt ansvarig för den uppkomna situationen har varit ett hinder snarare än en tillgång när det gäller att öka certifieringsgraden hos mindre skogsägare.

Införandet av en nyckelbiotopsmetodliknande naturmiljöinventering som ska utgöra underlag för skogsägares prioritering av frivilliga avsättningar

Certifieringssystemen är de primära verktygen och drivkrafterna för frivilliga avsättningar men trots det saknas i utredningen en beskrivning av hur detta har byggts upp och fungerar i respektive system. Det leder till att konsekvensanalys av förslaget i relation till dessa befintliga verktyg helt saknas. Det gör att förslaget måste ses som en teoretisk och oprövad hypotes, snarare än ett utrett förslag. Dessutom innebär förslaget att myndigheten åter kommer göra anspråk på att vara inblandad i de frivilliga systemen, vilket skapar oreda i system som skapats för att vara frivilliga och marknadsdrivna.

Synpunkter på utredningen och motiveringar

Utredningstext citeras i grå rutor med PEFC:s ändringsförslag i fet kursiv stil under. Förklaringar och motiveringar i efterföljande brödtext.

PEFC generell kommentar:

Var vänlig gå igenom hela utredningen där "certifieringen" eller "certifieringssystemen" eller liknande begrepp omnämns och säkerställ med ledning av synpunkterna i detta dokument att texten faktiskt avser båda systemen eller korrigera den.

Skogspolitik, sektorsansvar och certifiering

Sid 145 del 1, utredningen skriver:

"---4.5 Certifiering

I takt med att kraven på skogsbrukets miljöansvar utökats har olika former för att uppfylla den skogspolitiska målsättningen skapats. Ett framträdande exempel är de så kallade skogsbruksstandarder som ger en markägare möjlighet att certifiera sitt skogsbruk. Efterfrågan på skogsråvara från hållbara källor har styrt allt mer av skogsnäringen mot de marknadsutvecklade certifieringssystemen. Att vara certifierad är dock inte en förutsättning för att uppfylla det sektorsansvar för miljön som skogspolitiken förutsätter. ---"

PEFC:s synpunkt: Bakvänd beskrivning av certifiering och sektorsansvar.

Framväxandet av certifiering i slutet av 90-talet var primärt resultatet av ett internationellt marknadstryck som i Sverige sammanföll med framväxandet av en ny skogspolitik och därför blev ett verktyg för skogssektorn som en del av uttolkningen av sektorsansvaret även om det inte var grundfunktionen.

PEFC:s nationella certifieringssystem tas, med beaktande av globalt överenskomna referensstandarder, fram i öppna, transparenta processer. Alla intressenter i ett hållbart skogsbruk är välkomna. Detta betyder att skogssektorn i vid bemärkelse är delaktig i hur skogsbrukscertifieringen ska konstrueras i landet. Därför kan skogssektorn (i samverkan med andra intressenter) verka för att certifieringssystemet kan utgöra ett viktigt praktiskt verktyg för sektorsansvaret.

Nyckelbiotoper, frivilliga avsättningar och PEFC-systemet

Sidor 693-693 Skogsutredningen del 2-1: "11.6.1. Certifieringen",

PEFC:s kommentar:

Hela stycket är märkligt upplagt och här har man rört ihop de olika systemen. För PEFC gäller att fastighetens högsta naturvärden ska prioriteras för avsättning. Detta kan vara nyckelbiotoper.

Sida 694 Skogsutredningen del 2-1, utredningen skriver:

”---Certifieringssystemen innehåller ingen egen definition av nyckel-biotop utan hänvisar till sådana nyckelbiotoper som överensstämmer med Skogsstyrelsens definition och metodik från år 1995. Skogsstan-darderna enligt certifieringssystemen kräver således inte att nyckel-biotoper är registrerad för att den ska undantas från skogsbruk utan endast att det aktuella området uppfyller Skogsstyrelsens definition och metodik. ---”

PEFC:s kommentar:

Inget av detta beskriver PEFC-systemet

Sida 701 Skogsutredningen del 2-1, utredningen skriver:

”---Hur Skogsstyrelsen har valt att definiera begreppet nyckelbiotop och tillämpa det har aldrig varit avsett att medföra ett mer eller mindre absolut avverkningsförbud på det sätt certifieringsreglerna innebär. Certifieringssystemen har således anammat ett begrepp som inte gör anspråk på att medföra de verkningar som certifieringssyste-met själv ger det.---”

PEFC:s kommentar:

Skrivningen gäller inte PEFC, var vänlig undvik ”certifieringen” och ”certifieringssystemen” som enhetligt begrepp.

Sida 701 Skogsutredningen del 2-1, utredningen skriver:

”---På det sätt som certifieringen har kommit att använda Skogssty-relsens begrepp nyckelbiotop har det i praktiken inneburit att staten tagit ansvar för och delvis bekostat certifieringens och småskogs-brukets möjlighet att upprätthålla kravet på att avverkning inte ska ske av skogar med höga naturvärden och att virke inte får köpas från kontroversiella källor. ---”

PEFC:s kommentar:

Ett märkligt påstående att staten tagit ansvar och kostnader för att upprätthålla certifieringen för små-skogsbruket. Det är PEFC:s certifikatsinnehavare och anslutna skogsägare som tagit det fulla ansvaret och kostnaden inom PEFC-systemet.

Den frivilliga marknadsdrivna certifieringen är den största motorn för frivilliga avsättningar. Certifierade arealer har ökat stadigt sedan starten för ca 20 år sedan men ännu återstår 37 % av skogsmarken framför allt enskilt ägd. PEFC hoppas kunna bidra till samhällets mål och fortsätta trenden att fler och fler ansluter sig vårt system. Vårt certifieringssystem bygger på att skogsägare vill ansluta sig och därmed uppfylla de olika krav som ställs på ett certifierat, hållbart skogsbruk.

PEFC:s skogsbrukscertifiering är inte och har aldrig varit baserad på SKS nyckelbiotopsinventering. Det är helt enkelt inte ett praktiskt verktyg för att antingen på fastighetsnivå prioritera avsättningar. En viktig skillnad mellan nyckelbiotopsinventeringar och PEFC-certifieringens krav är att inventering och prioritering inom (t.ex.) PEFC-certifieringen utgår från fastighetsinnehavet och därför är bättre anpassat till ägarstrukturen. Detta innebär att inventering och planering (skogsbruksplan eller motsvarande) faktiskt fungerar som ett stöd för enskilda skogsägares planering vilket nyckelbiotopsinventeringen inte är särskilt väl anpassad för. När nyckelbiotoper har registrerats ingår de givetvis som en del prioriteringsordning som finns i systemet. Det saknas generellt ett resonemang runt detta i utredningen vilket är olyckligt då en läsare kan få intrycket av att SKS nyckelbiotopsinventering fyller en funktion som annars helt saknas.

Nyckelbiotoper förekommer i PEFC:s skogsstandard på två sätt:

1. Grundprincipen för prioritering av frivilliga avsättningar är att det är det område /de områden med högsta naturvärdena som ska avsättas om det finns nyckelbiotoper ingår de i den typ av område som ska ges första prioritet för avsättningar.
2. Nyckelbiotoper kan avverkas om man ger staten två års rådrum för inlösning och om redan har man avsatt minst fem procent (de högsta naturvärdena).

I PEFC:s spårbarhetsstandard finns inte nyckelbiotoper som begrepp.

Naturmiljöbeskrivningar

Certifieringssystemen är de primära verktygen för frivilliga avsättningar. Oavsett om frivilliga avsättningar sker inom ramen för ett certifieringssystem eller inte måste hanteringen vara genomförbar i verkligheten och redskapen funktionella.

En landsomfattande intermitterent lägesbunden naturmiljöbeskrivning på små- och mellanskogsbrukets marker som kunskapsunderlag för skogsägarens val av frivilliga avsättningar kan möjligen på något intuitivt teoretiskt plan te sig lockande. Men vi anser att följande måste beaktas:

- En naturmiljöbeskrivning som ibland kan dyka upp hos en markägare men ibland inte riskerar liksom nyckelbiotopsinventeringen bli mycket svårhanterlig ur planeringssynpunkt och skära in i befintliga verktyg.
- Skulle dessa områden delvis sammanfalla med NO/NS i skogsbruksplanen eller förväntar man sig att dessa två bedömningar av skogen regelmässigt kommer att vara helt disparata? (Är det antagandet i så fall rimligt?) Om de i de flesta fall sammanfaller kommer den andel där den statligt utförda naturmiljöbedömningen tillför något signifikant annorlunda vara så viktig att insatsen är berättigad?
- Finns det något underlag som gör gällande att konnektivitet i en ägarstruktur som Sveriges skulle underlättas av inventeringar som inte utgår från innehavet utan baseras på spridda nedslag i fält?
- En motivering som lyfts för att utföra denna inventering är att man måste upprätthålla kompetensen och sysselsätta SKS 150 inventerare – är det då tanken att inventeringen ska vara en löpande del av verksamheten och pågå under flera år vilket innebär att en markägare aldrig riktigt vet om dennes mark är färdiginventerad eller om man plötsligt får ett nytt beslutsunderlag att ta ställning till?

Det är också ganska märkligt att utredningen samtidigt som den understryker att staten inte kan/ska påverka de marknadsdrivna certifieringssystemen utan några större konsekvensanalyser föreslår en naturmiljöbeskrivningsinventering som hjälp för frivilliga avsättningar och därmed i praktiken pekar med hela handen åt certifieringssystemen och skogssektorn.

Nyckelbiotoper, naturmiljöbeskrivningar, kvalitet

Alla metoder och modeller, särskilt de som utarbetas för att beskriva skog och andra biologiska material och fenomen, är någon form av konstruktioner av verkligheten. Alla modeller, klassningar och mätningar är behäftade med osäkerhet och fel. Särskilt känsligt blir detta då man delar in något i kategoriska variabler som t.ex. när man gör en nyckelbiotopsbedömning vilket gör att en mindre kategorisk modell som föreslås är att föredra. Man bör dock vara medveten om att inte heller de statistiska osäkerheterna i de ingående måtten har skattats i tidigare analyser. Det beskrivna tillvägagångssättet vid inhämtning av naturmiljöbeskrivningarna kommer också leda till att man i fält tvingas inventera relativt triviala områden som man kanske i ett nyckelbiotopssammanhang snabbt skulle ha kunnat avfärda på plats. Det kan leda till osäkerhet om vad en inventerat område med låga poäng egentligen betyder jämfört med andra icke-inventerade bestånd. Det är svårt att se att den föreslagna inventeringen kommer att vara någon absolut sanning eller likformig över tid och rum. Detta är kanske varken önskvärt eller rimligt men reser flera frågetecken över hur resultaten ska hanteras av de som förväntas förhålla sig till dessa bedömningar.

Rollfördelning inom PEFC-certifieringen

Sida 741 Skogsutredningen del 2-1, utredningen skriver:

”---Ett betydande ansvar kommer därmed att läggas på skogsbrukets aktörer för att tillgodose att naturvärdena bibehålls och att nödvändig hänsyn visas i skogsbruket. Det förutsätter att markägaren måste inhämta sådan kunskap, och ansvaret för småskogsbruket kommer att öka. Att sådana avvägningar måste göras av alla skogsbrukare har varit förutsatt i samband med att den rådande skogspolitiken beslutades. Det kan inte uteslutas att det kommer att krävas en kompetensuppbyggnad, framför allt inom de virkesköpande organisationerna och certifieringsorganen för att göra de bedömningar som krävs för att förhindra att virke kommer från kontroversiella källor och tillse att nyckelbiotoper inte avverkas enligt certifieringsreglerna. Det kan innebära konsekvenser i form av ökade kostnader för kunskapsinhämtning, utbildning och administration för de marknadsmässiga certifieringarna.---”

PEFC:s kommentar:

Eftersom nyckelbiotopsinventeringen inte är grunden för PEFC-certifieringens prioriteringar för avsättningar är slutsatsen felaktig. Det är certifikatsinnehavarna som är ansvariga för tillämpningen.

Utredningen konstaterar att PEFC tillämpar oberoende tredjepartscertifiering (sid 145 del 1) men verkar inte ha tagit till sig innebörden av det. PEFC verkar som standardägare vars primära uppgift är att se till att det finns en nationell PEFC-standard i Sverige. Skogsägare (direkt eller via en gruppadministration) (liksom avverkningsorganisationer och entreprenörer) som är PEFC-certifierade är ansvariga för att tillämpa standarden i verksamheten. I detta ingår bl.a. att ta fram

lämpligt underlag för prioritering av avsättningar (t.ex. en PEFC-anpassad skogsbruksplan).
Certifieringsbolagens roll är att granska de certifierade företagen.

I PEFC-systemet är kompetens och kompetensutvecklingskrav för aktiva aktörer centrala begrepp. Det innebär bl.a. krav på kompetens hos de företag och den personal som gör skogsbruksplaner. Detta är exempel på en del av systemet som hela tiden skärps upp med ökade krav på kompetens, skogsbruksplanläggning, kalibreringsövningar och naturvärdesbedömningar. Utredningen verkar ignorera den struktur som har byggts upp av skogssektorn i detta avseende och vars effekter går utöver omfattningen av certifierad areal och certifierade skogsägare.